

OSIGURANJE KREDITA INOZEMNOM KUPCU ILI BANCI INOZEMNOG KUPCA

Cilj osiguranja

Poticanje izvoza hrvatskih roba i usluga u slučajevima kada inozemni kupac zahtijeva odgodu plaćanja, odnosno financijski kredit kao temeljni uvjet sklapanja posla, što je obično slučaj kod izvoza kapitalnih dobara, opreme veće vrijednosti, građevinskih radova i slično.

Korisnici osiguranja/Osiguranci

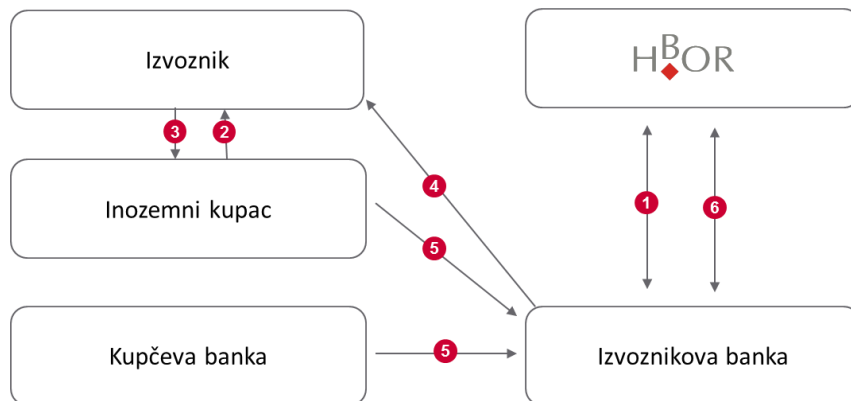
Banke koje odobravaju kredit inozemnom kupcu odnosno banci kupca.

Predmet osiguranja

Potraživanje banke prema kupcu ili banci kupca temeljem Ugovora o kreditu.

Isplata iz sredstava kredita obavlja se izravno na račun izvoznika, a kredit otplaćuje kupac ili njegova banka u inozemstvu.

Shema osiguranja:

1. Izvoznikova banka (Osiguranik) zaključuje Ugovor o osiguranju s HBOR-om;
2. Inozemni kupac plaća izvozniku avans;
3. Izvoznik isporučuje inozemnom kupcu robu ili obavlja usluge;
4. Osiguranik plaća izvozniku sredstvima iz kredita koji je odobren inozemnom kupcu/banci;
5. Inozemni kupac/banka otplaćuje kredit Osiguraniku;
6. Ako inozemni kupac/banka ne otplaćuje kredit, Osiguranik HBOR-u podnosi odštetni zahtjev, a HBOR isplaćuje Osiguraniku odštetu.

Osigurani rizici

Komercijalni rizici:

- Produženo neplaćanje korisnika kredita – neizvršenje obveze korisnika kredita istekom 30 dana od dospijeca obveze po kreditu;
- Insolventnost korisnika kredita ili druge objektivne činjenice koje ukazuju na nemogućnost izvršenja obveze plaćanja, otvaranje predstečajnog, stečajnog ili likvidacijskog postupka nad korisnikom kredita, njegovog garanta ili jamca koje ukazuju na nemogućnost korisnika kredita da podmiri svoje obveze.

Politički rizici:

- Mjere ili odluke vlade treće zemlje koje sprječavaju izvršavanje kredita kupcu;
- Moratorij – opći moratorij koji je proglasila zemlja korisnika kredita ili treća zemlja kroz koju se ima izvršiti plaćanje po kreditu kupcu;
- Sprječavanje ili odgoda prijenosa novčanih sredstava – politički događaji, gospodarske poteškoće, zakonodavne ili administrativne mjere koje nastanu ili koje su poduzete izvan RH koje za posljedicu imaju prekid ili odgodu prijenosa novčanih sredstava za otplatu kredita;
- Propisi zemlje korisnika kredita – propisi usvojeni u zemlji korisnika kredita kojima se plaćanje u valuti zemlje korisnika kredita proglašava valjanim ispunjenjem duga, iako to plaćanje na dan prijenosa sredstava, zbog promjene tečaja valute zemlje korisnika kredita, ne pokriva iznos duga u valuti sukladno kreditu kupcu;
- Odluke RH, EU ili zemlje osiguranika – kao što su odluke o sankcijama, zabrani izvoza itd.;
- Viša sila – rat, građanski rat, pobuna ili revolucija.

Osigurana svota

Novčani iznos naveden u polici osiguranja, na koji je zaključeno osiguranje, a koji obuhvaća glavnica kredita i redovnu ugovornu kamatu do ugovorenog dospelja, te ne može biti veći od ugovorne vrijednosti Ugovora o kreditu.

Visina pokriva

HBOR u svakom Osiguranom riziku može sudjelovati s udjelom od najviše 95%, ovisno o procjeni rizika. Osiguranikov udio u Osiguranom riziku (Samopridržaj) iznosi najmanje 5%.

Ugovor o osiguranju

Ugovor o osiguranju sastoji se od Općih uvjeta osiguranja kredita inozemnom kupcu, Police osiguranja s priložima i Zahtjeva za osiguranje s priložima. Zahtjev za osiguranje podnosi Osiguranik.

Ugovor o osiguranju potpisuju ovlaštene osobe Osiguranika i Osiguratelja.

Premija osiguranja

Premija osiguranja je novčani iznos koji Osiguratelj naplaćuje za preuzeti rizik. Premija osiguranja se u pravilu obračunava i naplaćuje jednokratno unaprijed prilikom zaključenja Ugovora o osiguranju, primjenom premijske stope na iznos Osigurane svote. Postoji mogućnost uključivanja premije osiguranja u glavnica kredita.

Premijska stopa ovisi o riziku države izvoza, bonitetu i statusu inozemnog kupca, ponuđenim instrumentima osiguranja, trajanju rizika i visini pokriva.

Naknada za obradu zahtjeva za osiguranje

Obračunava se i naplaćuje po obrađenom Zahtjevu za osiguranje sukladno važećoj Odluci o naknadama za usluge koje obavlja HBOR.

Podnošenje odštetnog zahtjeva

Osiguranik ima pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva nakon isteka roka naznačenog u polici osiguranja (u pravilu 6 mjeseci od datuma dospelja potraživanja). Odštetni zahtjev Osiguranik podnosi u pisanom obliku zajedno s dokumentacijom kojom dokazuje da je Osiguranik izvršio svoje obveze u skladu s Ugovorom o kreditu i Ugovorom o osiguranju te da se ostvario jedan od Osiguranih rizika.

Odšteta

Odšteta predstavlja novčani iznos koji HBOR isplaćuje Osiguraniku radi naknade štete uzrokovane nastupom nekog od Osiguranih rizika, najviše do iznosa Osigurane svote umanjeno za Samopridržaj.

Osiguranje šteta tijekom proizvodnje

Kod izvoza robe koja se proizvodi isključivo po specijalnoj narudžbi, moguće je osigurati i štete tijekom proizvodnje. Odštetni zahtjev u slučaju nastanka štete razmatra se u visini stvarnih troškova nastalih u procesu proizvodnje predmetne robe.

Međunarodna pravila o osiguranju i kreditiranju izvoza

Kod osiguranja i kreditiranja izvoznih poslova s kreditnom ročnošću od dvije ili više godina, obvezno je pridržavanje pravila OECD Sporazuma (Arrangement on Officially Supported Export Credits), od kojih su najvažnije sljedeće odredbe:

- Kredit inozemnom kupcu iznosi najviše 85% vrijednosti izvoznog ugovora;
- Gotovinsko plaćanje (avans + međuplaćanja prije ili istovremeno s početkom roka otplate kredita*) iznosi minimalno 15% vrijednosti izvoznog ugovora;
- Lokalni troškovi financirani iz kredita inozemnom kupcu iznose najviše 30% vrijednosti izvoznog ugovora;
- Otplata glavnice u pravilu se odvija u jednakim polugodišnjim obrocima, a prvi obrok dospijeva na naplatu šest mjeseci od početka roka otplate kredita;
- Najduži dozvoljeni rokovi otplate definiraju se na način da za zemlje I kategorije (bogatije zemlje članice OECD-a) iznose najduže 5 godina, uz mogućnost produženja na 8,5 godina uz prethodnu najavu OECD-u, dok za zemlje II kategorije (sve ostale zemlje) iznose najduže 10 godina**;
- Sljedeći sektori gospodarstva s posebnim pravilima osiguranja i kreditiranja, zbog tehničkih i financijskih karakteristika, unutar OECD Sporazuma izdvojeni su u zasebne tzv. Sektorske Sporazume:
  - a. Brodogradnja (maksimalni rok oplate 12 godina, minimalno gotovinsko plaćanje 20% vrijednosti izvoznog ugovora do isporuke broda,...);
  - b. Nuklearne elektrane;
  - c. Civilno zrakoplovstvo;
  - d. Obnovljivi izvori energije, ublažavanje klimatskih promjena i vodoprivreda;
  - e. Željeznička infrastruktura.
- Kod poslova osiguranja izvoza moraju se primjenjivati minimalne premijske stope (MPR) koje se računaju po modelu koji je detaljno razrađen u OECD Sporazumu.

* Datum početka roka otplate kredita ovisi o vrsti roba i usluga koje se izvoze.

** Svjetska banka jednom godišnje klasificira zemlje u dvije kategorije (kategorija I i II) prema visini bruto nacionalnog dohotka po stanovniku.

Procedura ugovaranja osiguranja

- Nakon saznanja o međunarodnom natječaju ili već započetim pregovorima o izvoznom poslu, upoznati HBOR o projektu i zatražiti načelnu spremnost za osiguranje izvoznog posla ili izdavanje Pisma namjere za osiguranje;
- Nakon što se zaključi izvozni ugovor i Ugovor o kreditu, koji u slučaju kreditne ročnosti od dvije ili više godina mora biti u skladu s pravilima OECD Sporazuma, podnosi se Zahtjev za osiguranje kredita inozemnom kupcu;
- Ako izvoznik proizvodi robu po posebnoj narudžbi mogu se osigurati i štete tijekom proizvodnje koje se osiguravaju dodatnim ugovorom o osiguranju;
- Prilikom zaključenja Ugovora o osiguranju naplaćuje se premija osiguranja;
- Nakon zaključenja Ugovora o osiguranju, Osiguranik je dužan izvještavati HBOR o provedbi Ugovora o kreditu;
- U slučaju nastupa nekog od Osiguranih rizika, uz uvjet ispunjenja obveza iz Ugovora o kreditu i Ugovora o osiguranju, a nakon isteka razdoblja čekanja, HBOR isplaćuje Osiguraniku odštetu.